

Peštnina plačana v gotovini.

Naročnina

z naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštnih hran. 12.349

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 600
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 12 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobotica, 3. marca 1935.

ŠTEV. 9

Dr. Sbrizaj:

Naše gospodarske težave v luči statistike.

Že za časa volilne borbe za volitve senatorjev, še bolj pa od razpusta narodne skupščine dalje, se vrstijo po raznih listih članki, ki poiskujejo npr. vsi krivdo za gospodarske težave v Jugoslaviji raznim osebam, osobito pa sedaj razpuščeni narodni skupščini, koje poslanci so bili po veliki večini organizirani v Jugoslovanski nacionalni stranki.

Kakih dokazov seveda v nobenem od teh listov nismo čitali. Kdor pa se hoče malo poglobiti v sicer suhoparne številke statistike, pa iz nje lahko razvidi, da je pri nas začela gospodarska kriza že koncem leta 1928 in začetkom leta 1929, vzporedno s sličnimi pojavi po skoraj vseh drugih državah na svetu.

Delavska zbornica v Zagrebu je dala javnosti na razpolago v svoji socialno-statistični reviji „Indeks“ (številka 3 od 1. julija 1934) zelo zanimive številčne podatke, katerih se poslužujemo v tem članku.

Izhodišče teh številk so cene najvažnejših živil in industrijskih izdelkov po stanju z dne 1. novembra 1928, primerjane napram povprečnim cenam v začetku leta 1914. Vse povojne cene so preračunane v zlate dinarje in se primerjajo povprečnim predvojnimi cenam na ta način, da se smatra 1 zlati dinar enak 1 predvojni zlati koroni. Že navedeni vir, iz katerega jemljemo številčne podatke, navaja seveda tudi gibanje cen najvažnejših posameznih vrst blaga. Iz teh posameznih specialnih seznamov so potem izračunane povprečne številke, tako, da izkazuje končna tabela generalizirane povprečne številke za hrano na eni strani, za surovine in polfabrikate na drugi strani. Iz te končne tabele lahko razvidimo, da je bila cena 1. novembra 1928 za eno kot za drugo blago visoko nad povprečno ceno tik pred vojno. Ona množina hrane, ki je veljala tik pred vojno 100 zlatih kron, je veljala 1. novembra 1928 še 154 zlatih dinarjev. Surovine in polfabrikate, ki so veljali pred vojno 100 zlatih kron, pa so veljali navedenega dne 152 zlate dinarje. Povprečna cena obeh vrst blaga je znašala tedaj 153 zlatih dinarjev. Povprečne cene so bile tedaj takrat, računano napram 100 predvojnimi zlatim kronam za + 53 višje.

Naši statistični podatki pa kažejo, da se je pričelo gibanje cen v

začetku leta 1929. Od takrat so cene, ki izkazujejo še + 51 in ki so narasle do 1. aprila celo na + 56, pričele stalno padati, tako, da izkazujejo 1. decembra 1929 le še + 36. To je seveda povprečje, iz obeh vrst blaga. Padala pa je dejansko samo cena hrane in sicer od 150 na 126, dočim so surovine in polfabrikate še rasli v ceni in sicer od 152 v začetku leta, na 161 1. maja, nato pa zopet padli na 156 za 1. december 1929. Napram začetni ceni v letu pa surovine in polfabrikate takrat še vedno izkazujejo + 4. Leto 1930 se je začelo malo bolje, skupno povprečje je bilo + 42 in sicer je bila povprečna cena hrane + 130, povprečna cena surovin in polfabrikatov + 153. Do konca leta pa so padle cene že v obeh panogah in sicer pri hrani na 103, pri surovinah in polfabrikatih pa na 129, povprečje obeh cen je 116, kar da le še + 16 napram predvojnimi cenam. Leta 1931 se je pričelo le še s + 14. Povprečna cena hrane je bila le še 100, surovin in polfabrikatov pa 127, kar da povprečje 114. V tem letu se je padec cen hrane v svoji brzini ustavljal. Cena hrane je za 1. junij še narasla na 102 in do konca leta padla na 99. Pač pa so v tem letu stalno padale cene surovin in polfabrikatov od 127 na 118. Povprečna cena obeh grup blaga je znašala 1. decembra 1931 le še 108 ali + 8 napram predvojni ceni. Leto 1932 kaže začetkom leta ceno hrane 97, ceno surovin in polfabrikatov 117, povprečno 107 ali + 7 napram predvojnimi cenam. Do 1. decembra tega leta je padla cena hrane na 74, cena surovin in polfabrikatov na 87, povprečno obe grupi blaga na 81, kar da — 19 napram predvojnimi cenam.

Povprečna cena hrane v začetkom leta 1933 je znašala le še 72, za surovine in polfabrikate pa 89, povprečno 81 ali — 19 napram predvojnimi cenam. Do 1. decembra 1933 pa je padla cena hrane na 66, cena surovin in polfabrikatov na 85, povprečno na 76, kar da — 24 napram predvojnimi cenam. Ta cena se je ohranila še tudi do 1. maja 1934, do 1. junija pa je padla hrana na 62, surovin in polfabrikatov na 85, povprečno na 74, kar da — 26 napram predvojni ceni.

Vse te številke so računane na podlagi cen za veleprodajo. Malopro-

daja pa je veleprodaji sledila spočetka počasneje, potem pa le še v razdalji 1 meseca, vendar z nekoliko milnejšimi številkami. 1. novembra 1928 je bila povprečna cena vseh vpoštev prihajajočih vrst blaga 161 ali + 61 napram povprečni predvojni ceni. Do 1. junija 1934 pa je padla povprečna cena teh vrst blaga v maloprodaji na — 13 napram predvojni povprečni ceni.

Te številke nam kažejo, da je cena hrane padala hitreje in jače od cen surovin in polfabrikatov, kar ima za posledice znatno neugodnejši gospodarski položaj za našega kmeta, ki je glavni, skoraj izključni producent te vrste blaga. Če zasledujemo te številke od leta 1928 dalje, pa vidimo, da je od takrat začetega kolebanja višine teh cen, vodil do prošle jeseni stalno nevzdržen padec vseh cen, tako, da je do junija prošlega leta cena hrane padla na 62% predvojnne cene, cena surovin in polfabrikatov pa na 85% predvojnne cene.

Ravno to padanje cen pa tvori bistvo današnje gospodarske krize, katera seveda nikakor ni omejena na našo državo, ampak nastopa po vsem svetu. V posameznih državah so poskušali krizo odstraniti na različni način. V Nemčiji je Hitlerjeva vlada predvsem odpovedala nadalje plačevanje vojne odškodnine, kar je zadelo tudi nas, ker je naša državna blagajna imela prejeti po poslednjem sporazumu še okoli 1 milijardo dinarjev letno. Naša država je to izgubo pokrila na ta način, da je znatno zmanjšala prejemke javnih uslužbencev in povišala razne javne dajatve, kar je pomenilo seveda občutno obremenitev našega gospodarskega položaja, ker se je s tem zmanjšala kupna moč prebivalstva. Drugega izhoda pa ni bilo in se je na ta način vsaj približno porazdelila ta izguba kolikor mogoče enakomerno na vse prebivalstvo države. Dalje je Nemčija uvedla različna obširna javna dela, o katerih pa se še ne ve, kako jih bo plačala. Izpremenila je tudi svojo carinsko politiko tako, da omogočuje uvoz predvsem onim državam, ki od nje tudi kupujejo.

Anglija je znižala znatno vrednost svojega denarja, da omogoči s tem izvoz v drugo državo, vzdržujoč v funtih dosedanje cene. Nadalje je uknila poprej svobodni in carine prosti uvoz tujega blaga v Anglijo, s tem da je na skoraj vse inozemsko blago naložila visoke zaščitne carine.

V Zedinjenih državah sev. Amerike je parlament dal sedanjemu pred-

sedniku Rooseveltu na gospodarskem polju diktatorsko moč. Predsednik je prisilil vsa velepodjetja, da ne smejo odpuščati nadalje delavcev in nameščencev, da jim morajo nasprotno še plače poviševati, da se s tem poveča notranja kupna moč njenega prebivalstva in poveča promet.

Tudi v drugih državah so vlade na podlagi strokovnih mnenj raznih gospodarskih strokovnjakov, gospodarskih zbornic, vseučiliških profesorjev itd. poizkušale z različnimi prisilnimi ukrepi olajšati gospodarsko stanje dotične države. Vsi ti poskusi, so večinoma ostali brezuspešni, v mnogih slučajih pa so dosegli ravno nasprotno od tega, kar se je nameravalo. Zelo verjetno je, da imajo prav oni gospodarski strokovnjaki, ki pravijo, da so ravno ti različni poskusi nasilnega zdravljenja po vladah velikih držav krizo poostriili in podaljšali, in da je edino zdravilo za ozdravljenje svetovne gospodarske krize to, da se postavlja mednarodnemu trgovskemu in plačilnemu prometu čim najmanj ovir. To se pravi, da je treba carine in tudi carinske formalnosti znižati na minimum, odstraniti vse uvozne prepovedi, uvozna dovoljenja za vse vrste normalnega trgovskega blaga, (to seveda ne velja za orožje, raztretila, strupe in slično) ter omogočiti, da se vrši mednarodni trgovski promet, tako, kakor je bilo pred vojno, čim svobodneje in s čim najmanjšim vmešavanjem državnih oblasti. Seveda bi se dala ta prometna in trgovska svoboda v svetovnem prometu izvesti le tedaj, ako na to pristanejo — vsaj povečini — vse velike in gospodarsko močnejše države. Te bi morale skleniti veliko mednarodno pogodbo in se medsebojno zavezati omogočiti svoboden promet, kakor je bil pred vojno. Ravno velike in gospodarsko najmočnejše države pa kažejo prav malo nagnjenja do tega. Povsod opazamo stremenje po autarkiji, to pomeni, da se poizkuša v dotični državi kriti kolikor mogoče vse potrebe z lastnimi sredstvi, uvoz pa čim bolj utesniti.

Uspeh stremljenj po autarkiji pa je povsod isti, stalno nazadovanje prometa in cen v dotični državi. Nemogoče je seveda v okviru takega članka navajati tudi glede drugih držav statistične podatke in ineksne številke, kakor jih navajamo v tem članku glede naše države. Že površno primerjanje takih številk iz drugih držav pa kaže, da so druge slične slabe gospodarske prilike kot pri nas. Svetovnega pojava pa ne moremo npr. krivdo eni vladi in eni dobi zasedanje naše narodne ekupščine. Posebno že radi tega kaže nepristranska statistika delavske zbornice, da se je svetovna gospodarska kriza pri nas pojavila že začetkom leta 1929, ta narodna skupščina pa je bila izvoljena šele novembra 1931.

Naša prometna tarifna politika.

Ena izmed najlepših potez v vladi gospoda Jevtića, katero so sprejeli naši poljedelci z največjim veseljem, je gotovo nova prometna tarifna uredba. Gospod Vujčić, prometni minister, ki najbolje pozna današnje ekonomsko stanje, je z Uredbo nove tarifne politike postavil garancijo za zboljšanje kmetijskega položaja.

Kakor je vsakemu znano, je naša prometna tarifna politika skozi 10 let prav pošteno spala. Vsa prožnost te politike je obstojala v premikanju blaga iz enega razreda v drugega in nazadnje se je povrnilo na staro mesto. Rezultat take politike je bil ta, da je bilo vsako drugo prometno sredstvo cenejše od železnice.

V očigled takega postopanja je padel notranji železniški promet na minimum. Naš kmetovalec pa se je vračal k tistim prevoznim sredstvom, kakor jih je rabil njegov ded. V potniški tarifi se vodi že skozi 10 let popolnoma neekonomski in zgrešena tarifa. Z izgovorom, da je v naši državi najcenejša vožnja po železnicah, se je tarifo stalno dvigalo, kar pa je povzročalo stalen padec našega prometa. Zaradi tega so se posluževali stranke vožnje po železnicah samo v največjih potrebah. V primerih, ko je železnica znižala vožnjo radi kongresov, zborovanj, veleseljmov itd., pa so bili železniški vozovi prepolni,

nekaj dni za tem pa popolnoma prazni. Posluževali so se železnic samo še tisti, ki so uživali vozne olajšave.

Isto se je dogajalo tudi s pošto, telegrafsko in telefonsko tarifo. Tudi tu ni bilo vpoštevano naše ekonomsko stanje. Tarife so ostale prav take, kakor so bile nekdanje, ali pa so se še povečale. Tako n. pr. se je dvignilo tarifo pri navadnem pismu od enega dinarja za 50%, a za vse ostale poštno pošiljke so bili izdani strogi predpisi s še strožjo kontrolo in to samo z namenom, da bi se najmanjši predmet ne skrnil pred takso.

Gospod Vujčić, ki je dosleden v politiki vlade g. Jevtića, ki je posebno naglasila v deklaraciji, da bo vodila drugačno ekonomsko politiko, je pričel z revizijo vseh tarif v svojem resorju.

Na dnevnem redu je sedaj najtežje vprašanje našega prometa — blagovna železniška tarifa. Gospod minister je sklical tarifni odbor ter je v pondeljek pričel z delom. Tak odbor je že obstojal, ali žal samo na papirju. Gospod minister je izjavil že prvi dan, da želi od tarifnega odbora, da pretrese vse železniške tarife in jih prilagodi današnjim potrebam.

Čeprav je to delo silno težko, upamo, da bo ta odbor iznesel čez nekaj dni predloge, ki bodo zadovoljili našega kmeta.

Kuhar Štefan, član ban. sveta.

Zasedanje banovinskega-sveta v dravski banovini.

Narod, ker je podjeten, se je v času konjunktore zadolžil v nadi, da bo lahko poplačal dolgove. Zgodilo pa se je drugače in sedaj ječi pod bremenom dolga, za katerega niti obresti ne zmore ter se zadoljuje še z vsoto zapadlih obresti. Zakon o zaščiti kmeta, ne kasnejše in tudi ne zadnje uredbe temu zakonu ne pomagajo, če tudi je v istih predvidena najnižja obrestna mera. Tudi te ne bo zmogel, ali če bo zmogel obresti — pa dolga se ne reši. Da se tej kmečki bedi odpomore, je potrebno poseči vmes radikalno. Druge pomoči za splošno rešitev kmeta, od katerega je odvisna rešitev splošne gospodarske krize ni, kakor uničenje kartelov, izenačenja, odnosno reguliranje cen med kmetijskimi in industrijskimi pridelki, boljše trgovske pogodbe, mogoče s kompenzacijo, skriti denar z žigosanjem spraviti naprej, če ni drugače, ter konverzacija kmečkih dolgov z dolgoletno anuiteto.

To zadnje daje povod pri nas za nezadovoljstvo, katero izkoriščajo ribiči v kalni vodi za lastne ambicije in dosego osebnih ciljev ter nezadovoljstvo tako umetno povečavajo. Na videz malenkostne ali v narodu vendar razburilive odredbe ali postopanje oblastev, korporacij i. t. d., so tudi zaenkrat vzrok nezadovoljstvu. Taka so n. pr.: Stroga progranična služba, sploh, v kolikor se nanaša na 100 merski obmejni pas; onemogočenje zasluzka delavstva sploh ob avstrijski

granici radi omejitve izdajanja obmejnih legitimacij; današnjim gospodarskim prilikam neodgovarjajoča uredba o dimnikarski obrti ter visoka tarifa za ometanje; občinski reveži, oziroma hiralci, ki se preživljajo od hiše do hiše, ker je tudi v banovinskih hiralnicah oskrbnina previsoko odmerjena! nakup zapenjenega orožja pri sreskih načelstvih, katero kupijo lahko samo člani slovenskega lovskega društva, čeravno za to ni zakonske podlage; narodu neugajajoči železniški vozni red ter visoka železniška in avtobusna vozna tarifa i. t. d., i. t. d. na katere pa se bom še vrnil pri razpravi poedinih pozicij.

Ti slučaji in pa to, da oblast ne investira v Prekmurju, to, da je do sedaj v 16 letih sezidala samo dva zdravstvena doma in začela, a še ni dokončala kmetijske šole v Rakičanu, daje material ribičem v kalni vodi, čeravno vem, da brez podlage, ker če davkoplačevalci ne morejo dati, tudi oblasti ne morejo vrniti v izmeri želj in potreb.

Splošno bi še omenil sledeče: elektrifikacijo v Prekmurju sem že itak omenil, vendar sem radoveden, ali falska elektrarna noče razširiti omrežja radi bližnje dvojne meje, ali samo radi tega, ker ne vidi iste rentabilnosti kot si želi to želodec tujega kapitala. Raditega sem upal staviti vprašanje na g. pomočnika bana, če je ta ovira in če tudi kr. banska uprava samo raditega ne misli v bližnji

bodočnosti na vpeljavo banovinskega električnega voda v Prekmurju, ki ga je bolj potrebno, kakor kje drugod. Moj predlog bi bil obenem, če je vzrok razširitve pri falski elektrarni samo nerentabilnost, kar je umevno, da naj tedaj banovinski fond za elektrifikacijo banovine služi svojemu cilju tudi v Prekmurju ter naj se z nekim kompromisom, ali z vodom od banovinskih elektrarn elektrifikacija Prekmurja omogoči, pa če drugače ne, z malo kalorično centralo, ali pa s hidrocentralo na Muri po načrtih, kateri se nahajajo v rokah g. Mursa v Muti.

Nižja realna gimnazija v Murški Soboti čaka čimprej uvrstitve v popolno gimnazijo. Tozdravnih prošni, predstavk, resolucij, spomenic, itd., ni poslal na merodajna mesta samo srez sam, temveč Prekmurje sploh, a še dosedaj ni rešenja, čeravno nam pripada iz nacionalnih ozirov kakor tudi iz razloga, da je v Prekmurju 100.000 ljudi. Ker so vse občine vzele v svoje proračune v našem srezu pol procenta za dozidavo, odnosno razširitev gimnazije, prosim kr. bansko upravo, da iz fonda za zidavo šol, prispeva v izdatni meri v ta namen ter pospeši, da se uvrsti naša gimnazija v višjo.

Asanacija vasi v našem srezu ni vpoštevana v primeru drugih srezov. Že lansko leto je bilo predvideno, glasom takratnega ekspozija g. načelnika, ureditev vodnjaka v kraju Gorica, vendar pogrešamo to še danes. Prosim, da se to čimprej izvrši, ker čakajo na asanacijo, oziroma na hlgijske vodnjake, še kraji Bodonci, Pečarovci, Križevci in Prosenjakovci, kjer ni samo prebivalstvo vsled visoke hribovite lege brez pitne vode, temveč tudi šolski otroci trpijo na pomanjkanju zdrave vode.

Razširitev banovinske bolnice v Murški Soboti, namestitev še enega zdravnika za pobijanje trahoma pri zdravstvenem domu v Murški Soboti, so ravno tako nujne potrebe, kakor gradnja mostu na Muri pri Petanjcih in vpoštevanje našega sreza pri razdelitvi fonda za javna dela v izmeri potrebe. Domači pupilarni denar je zadostno varno naložen v regulativnih hranilnicah, obenem pa pride neposredno v prid prebivalstva sreza, zato naj se istega ne odvaža v hipotekarno banko, temveč naj se posreduje na merodajnih mestih, da ostane ta denar v domačih zavodih.

Kar pa se strogo tiče proračuna kmetijskega oddelka, pa si dovoljujem pripomniti sledeče, z željo da pa-dejo moje besede plodonosno na tla:

Z veseljem konstatiram, da se je proračun za kmetijstvo nekoliko zvišal, ali če bo vse v tem proračunu predvideno tudi zares priteklo in kedaj bo priteklo, je drugo vprašanje, ki me straši. Bojim se, da ne ob pravem času. To pa tembolj, ker je ustvarjen banovinski kmetijski sklad, katerega še dosedaj nismo imeli, ter nimamo prakse, v koliko se bo obnesel. Glede novoustanovljenega banovinskega kmetijskega sklada sem torej pesimist, bojim pa se seveda tudi napadov, ki

nas baš raditega lahko dosežejo. V smislu § 46 zak. o pospeševanju kmetijstva razpolaga s v tem zakonu predvidenim banovinskim kmetijskim skladom gospod ban, a vendar po sklepih banovinskega kmetijskega odbora. V tem zakonu predvideni sreski kmetijski odbori že obstojajo, so izvoljeni od naroda ter imajo že tudi izvoljene delegate v banovinski kmetijski odbor; zato prosim za pojasnilo, zakaj se ni sklical banovinski kmetijski odbor, kateri bi imel z zakonom dano pravico sklepati o dohodkih in izdatkih banovinskega kmetijskega sklada, in bi bil na podlagi takega sklepa vnešen v banovinski proračun ki bi razpolagal z njim.

Gospodje! Vse to, kar sem tu iznesel, sem storil v najboljši veri in vse to, kar sem povedal, odgovarja resnici, zato prosim Vas vseh, da moje event. predloge podpirate pri nadaljni razpravi poedinih oddelkov, ki bi prihajali v poštev za naš siromašni mursko-soboški srez.

(Dalje prihodnjic.)

Zaključitev pletarskega tečaja v Martjancih.

Dne 17. februarja t. l. je bil slovesno zaključen, od selekcijskega društva občine Martjanci, s podporo kr. banske uprave, sres. kmetijskega odbora in občine, prirejen 6 tedenski pletarski tečaj. Ta tečaj se je vršil pod nadzorstvom banovinske kmetijske šole v Rakičanu, kateremu sta tudi prisostvovala ob zaključku ravnatelj ban. šole g. ing. Mikuž in agronom g. Dular.

Na ta dan smo razstavili vse prirejene predmete, ki so bili res lepo izdelani, kar dokazuje že dejstvo, da so bili skoraj še vsi isti dan razprodani.

Točno ob 11 uri, ko se je zaključitev pričela, je pozdravil predsednik občine g. Vezir, v imeni občine, kakor tudi v imeni selekcijskega društva vse navzoče. Posebno se je zahvalil kr. banski upravi, vodstvu banovinske kmetijske šole v Rakičanu, sreskemu kmetijskemu odboru v M. Soboti, nadalje plet. mojstru g. Mariču, kateremu gre tudi v prvi vrsti zaslug za tako lep uspeh gojencev, kakortudi vsem gojencem, ki so se res s požrtvovalnostjo potrudili in energično lotili svojega dela.

Po pozdravu in nagovoru g. Vezirja, pa je ravnatelj ban. šole, g. ing. Mikuž, v daljšem nagovoru pojasnil gojencem in vsem navzočim pomen tega tečaja.

V imenu gojencev se je pa v toplih besedah zahvalil g. Lutar vsem sotrudnikom, ki so se žrtvovali.

Po končanem zaključku se je popoldne ob 14. uri vršil ob navzočnosti g. Mikuža, preds. Zveze selekcijskega društva, g. Sameca, tajnika Zveze, nadalje g. Benka, narodnega poslanca in g. Dularja, agr. kmetijske šole v Rakičanu, občni zbor našega selekcijskega društva, ki je bil od prebivalstva polnoštevilno zastopan.

Iz poročil je razvidno, da šteje russtvo danes 69 članov, ki posedujejo skupno 102 kom. v rodovnik pisanih krav. Ker se je društvo ustavilo komaj v mesecu maju preteklega leta, se je izkazala samo tričetletna, mesečna kontrola, ki dokazuje, da je pri rodovniku A vpiasnih krav povprečna mlečnost v tričetletni dobi 1300 litrov, v rodovniku B pa 1150 litrov. Ker se članstvo zanima za svoje dolžnosti napram društvu, mo zato dobili obljubo od g. Mikuža in g. Samca, da bomo vsled svoje gnilosti dobili dva originalca, bika, ki bo gotovo dalo še večjo pobudo našim živinorejcem in upamo, da se v par letih iz našega mladega društva, znajde družstvo, drugim vzor!

Volilni proglas vlade g. Jevtiča.

Kraljevska vlada je izdala danes, dne 26. febr. tale proglas volilcem: Jugoslovani! Po ustavnih določbah se letos obnovi narodno predstavništvo: senat in narodna skupščina. Dopolnilne volitve za senat so ille že 3. februarja, volitve v narodno skupščino bodo pa 5. maja. Jugoslovanski narod bo tako poklican, da 5. maja jasno in odločno pove svojo besedo glede bodočnosti Jugoslavije in napredka vsega naroda.

Treba je tudi pri tej priliki opaziti, da bo ves narod do poslednjega diha branil in varoval veliko delo tvorca Jugoslavije, ki je zanj oprinesel najvišjo žrtev: svoje življenje. Smrt viteškega kralja nam je pokazala kaj je naša najsvetejša dolžnost tako do vzvišenega njegovega naslednika kakor do naroda. Morje najboljše krvi se je prelilo za Jugoslavijo, morje krvi se lahko še prelije, da Jugoslavija bo ostala ena, ne deljiva in večna.

Narodno edinstvo in ta narodna celota stojita med vsakim posameznikom in nad vsako politično stranko kot splošna narodna vrednota, kot velika nacionalna pridobitev.

Težka in nevarna je zabloda vseh stih, ki mislijo, da se naše narodno življenje more vrniti v začetno leto našega državnega in narodnega življenja. Zabloda je misliti, da se more preskočiti in pasti nazaj za celo poljenje, rojeno in zraslo v zedinjeni domovini.

Iskreno in globoko priznanje grekamo bivšim političnim strankam in vsa koristna prizadevanja in za vse njihove zgodovinske zasluge. Toda sodobno narodno življenje in njegova bodočnost zahtevata od nas širih pokretov in večjega poleta. Zato počemo zbirati vse ustvarjajoče sile te države na isti črti in v isti polet za nacionalno državo.

Jugoslovani! Nosilec državne liste Bogoljub Jevtič, predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev, in vsi kandidati na njegovi listi so odločni napovedniki vseh separatističnih, federalističnih, prevratnih stremilij. Kraljevska vlada, ki ji načeljuje nosilec državne liste, je izdelala zaokrožen delovni program in ga začela odločno in naglo izvajati.

Kraljevska vlada bo posvetila gospodarskim in finančnim vprašanjem najvišji skrb. Prve ukrepe je že izdala, in so: znižanje zemljiškega davka za 20 %, znižanje davkov, znižanje taks, znižanje železniških tarif, koncentracije državnih in

podržavnih velikih denarnih ustanov za boljše razdelitev kreditov, znižanje obrestne mere, odlog plačil in znižanje obrestne mere pri kmetijskih dolgovih, milijarda dinarjev zagotovljenega kredita za velika javna dela i. t. d.

Jugoslovani! Sedem let bo še minilo, dokler naš preljubljeni mladi kralj, naslednik velike jugoslovanske dediščine, ki mu jo je zapustil njegov veliki oče, neizpolni svoje kraljevske polnoletnosti in vzame kraljevsko oblast v svoje roke.

Ne kloniti, ne odnehati in ne ustavljati se, je danes najvišji zakon našega narodnega obstoja, naše svobode, naše državne neodvisnosti in edinstva.

Jugoslovani! Vabimo vas, da 5. maja vsi složno in odločno odidete na volišče in oddaste svoj glas za državno listo z nosilcem Bogoljubom Jevtičem, predsednikom kraljevske vlade.

(Proglas smo prinesli v skrajšani obliki radi tesnega prostora.)

DOMAČE VESTI

— V nežnem detinstvu je odšel med krilatec. Dittrichovo družino je zadel hud udarec. Dne 22. febr. ji je umrl edinec Edi, šele 3 in pol leta star. Ljubkega otroka je spremljala na pokopališče velika množica, ki je s tem lajšala bolečine hudo prizadetim staršem.

— Gasilski rog je odmeval po ulicah. Dne 19. febr. je umrla v tukajšnji bolnici Ana Fartelj iz Vaneč, stara 50 let. Gasilski tovariši so njenemu možu Nikolaju izrekli sožalje s tem, da so pokojno spremili k večnemu počitku.

— V tukajšnji bolnici se zdravi 8 let star šolar Glavač Štefan, iz Bukovnice, katerega je neki deček tako nesrečno sunil, da se je pri padcu zlomil nogo.

— Namestitev. Upokojeni sreski podnačelnik, g. dr. Bratina je reaktiviran ter imenovan za sres. podnačelnika v Doljno Lendavo.

— Soča je zborovala. Preteklo soboto je zborovala Soča v gostilni g. Flisarja. Po svojih predsednikih so bile zastopane organizacije: Cirilmetodova podružnica, Sokol, sresko učiteljsko društvo in delegat Kluba korških Slovencev. Člani odbora so podali poročila o delovanju. Z izčrpnimi poročili so se poslušalci poučili o bednem stanju našega ljudstva v Juljski Krajini. Na občnem zboru, ki je bil prav dobro obiskan, so se določile smernice za še uspešnejše delovanje v novem upravnem letu. Ob sklepu se je predsednik zahvalil domačemu prebivalstvu za moralno pomoč pri vseh društvenih prireditvah.

— Zdravstveni dom poroča, da bo odslej zopet poslovalo kopališče in sicer redno vsako soboto.

— Prosvetno-dramatični odsek Sokola poroča, da ni v soboto, dne 2. februarja predavanj, pač pa se iste vrše v nedeljo kakor običajno.

— Lutkovni odsek Sokola priredi na pustni torek ob 8. uri posebno zanimivo predstavo: pripovedka o ljubezni in zvestobi. Tokrat seveda samo za mladino, nad 16 let staro pri pogrjenih mizah! Tudi ta mladina bo vživala pri predstavi ugodnost! Kdor bo povedal lepo povest, primerno za pustni torek, bo imel drugo leto na pustni večer prost vstop. Vstopnina za telovadeče: 2 Din, za ostale 5 Din. Nastopi cel esambel lutk, baletk itd. Med odm. igra orkester.

— Uspešna akcija za zatiranje in pokončevanje sadnih škodljivcev je uvedena pri občini Puconci. V ta na-

men se deli tudi malenkostna nagrada. Tako n. pr. se plačuje za vsakega prsteničarja po 25 par in se je že precej nagrad izplačalo šolskim otrokom, ki tekmujejo med seboj in so sadno drevje v kratki dobi očistili od največjih škodljivcev. Ta akcija bi pač lahko služila za vzgled drugim občinam.

— Naše vrle gospodinje perejo perilo vedno le z Zlatorog-ovim milom ali pa z Zlatorog-ovim terpeninovim milom; volnene in svilene stvari pa z Zlatorog-ovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežno bela pena Zlatorog ovih izdelkov izredno čistilno moč. Dobroto Zlatorog-ovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vse vprek: „Le Zlatorog milo da belo perilo!“ Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

— Gorica. Tu je umrl v 24. letu vzgleden čevljarski pomočnik Trstenjak Štefan. Domači so predolgo odlašali z zdravnikom. Naj mu bo zemlja lahka.

— Rogaševci. Pripravljalni odbor streljačke družine Rogaševci vabi vse, ki imajo veselje do strelskega sporta, da pridejo v nedeljo, dne 10. marca ob 15. uri popoldan v svrhu ustanovitve tega društva. Ustanovni občni zbor se bo vršil v prostorih g. Mekiša v Nuskovi. Vsak pristopivši član naj tudi takoj prinese s seboj člana-rino za vse leto, ki znaša 12 Din. Vabimo vsakega, ki ima veselje. Povabila se bodo še posebej razposlala. Pristop ima vsak časten državljan. Pripravljalni odbor.

— Popravek. V zadnji številki našega lista v članku: „Zasedanje banovinskega sveta v dravski banovini“ na drugi strani, prva kolona, prvi stavek, v kolikor se nanaša isti na banovinsko prenosno takso na živinskih potnih listih, se naj razume tako, da je nova taksa izven tistih 1 in 3 Din, katero je bilo treba plačati do sedaj, torej je nekaj novega in prihaja v poštev samo na živinskih potnih listih pri prenosu lastnatstva. To takso mora plačati kupec in ne prodajalec živine. Sicer sem jaz povdarjal, da je ta stvar pogodbe med kupcem in prodajalcem, radi česa bo naš kmet zopet na škodi. — V tem odstavku je razumeti tiskovno pomoto namesto 60/0 600/0. — V isti koloni v zadnjem odstavku, drugi stavek je razumeti tako, da sem smatral splošno debato pri kmetijskem oddelku za neumestno,

ker je dravska banovina v pretežni večini kmetijska dežela ter je smatrali, da se kmetijstvo s tem podcenjuje ker bi se lahko vršila splošna debata o raznih željah in pritožbah po edinih srezov pri razpravi manj važnega oddelka. Toliko v pojasnilo.

Kuhar Štefan.

— Babiška služba v Dravski banovini. Kraljevska banska uprava je ponovno naročila, da se morajo v vseh srezih energično zasledovati lažibabice in najstrožje kaznovati.

— Rogaševci. V preteklem mesecu se je vršil v gostilni Mekiš ustanovni občni zbor društva Rdeči križ. Od novoustanovljenega društva, ki šteje že sedaj 30 članov in kateremu predseduje agilni predsednik občine g. Unger Mihael, pričakujemo plodnosnega dela. — Na podlagi glavne skupščine je Sokolska župa Maribor imenovala novo društveno upravo. Od nove uprave, v kateri je mnogo mladih, z duhom zdravega nacionalizma prežetih moči pričakujemo, da bode povzdignila naše društvo na ono višino, ki mu pritiče. Vsi oni, ki se žele vpisati v društvo, naj se zglase ali pri br. Škrabanu Rudolfu ali pri br. Štofu Viljemu, kjer dobe vsa pojasnila. — Sokolsko društvo Rogaševci priredi v nedeljo, dne 3. marca ob 15. uri kmetsko igro trodejanko „Pri Hrastovih.“ Ljubitelji lepe igre so vljudno vabljeni. Vabil se ne bo razpošiljalo. Vstopnina prostovoljna.

— Plemenski žrebec pasme „Nonius“ pride prihodnje dni na veleposestvo Rakičan. Dobi ga od drž. uprave odsek za lahkega konja tukajšnje konjerejske podružnice. Če bo ta žrebec premalo, bo kupil odsek še enega. Radi tega se naj vsi konjerejci, ki hočejo pripuščati pri teh žrebcih, čimprej prijavijo.

— Občina Dobrovnik, srez Dolnja Lendava, odda svoje lovišče na javni dražbi v zakup za dobo 3 let, dne 14. aprila 1935, začetkom ob 13. uri v občinski pisarni. Lovišče se odda ločeno za kraj Dobrovnik in Kobilje. Vzklicna cena je 500 in 300 Din.

— Martjanci. Z ozirom nato, da se v fašerski dobi ni nihče poročil, priredi martjanska mladina na pustni torek dne 5. marca t. l. „Veliko borovo gostovanje.“ Zbiranje za povorko bo ob 8. uri pred gostilno Vezir, po povorki Veliko gostovanje v isti gostilni, na katero Vas vabimo. Vstopnine ni, sprejemajo se dobrovoljni darovi, kateri so namenjeni za fond motorne brizgalne.

— Borovo gostovanje v Mačkovcih. Naša mladina priredi na fašerski torek dne 5. marca borovo gostovanje. Vabi vse prijatelje v gostilno Kocet.

— Prepoved saditve samorodnice. Kljub prepovedi kralj. ban. uprave se pripravlja zemlja za saditev samorodnice v popolnoma ravnih legah. Po nalogu kralj. banske uprave mora naznaniti občina vsakega, ki bi sadil samorodnice tudi z izgovorom, da jih kasneje precepi. Kdor bi se pregrešil, se bo v smislu zakona kaznoval.

— **Naročila semenskega krompirja.** Krompir je leto za letom slabši ter za saditev neuporaben; ima tenke poganke, krožno bolezen in mu rastejo novi, mali kromprički. Tak krompir ni za saditev! Naročite pri občinah zdrav semenski krompir! Naročila sprejemajo občine do 5. marca.

— **Dokležovje.** Ribarenje je draga stvar: treba je plačati najemnino in razne takse. Radi tega grede nekateri kaj radi ribe krast. Dne 15. II. je trgovec Zver Ignacij iz Dokležovja v svojem revirju zasačil kar tri take tiče, kateri so mu kradli ribe. Prijavil jih je oblastim. Orožniki so jih obiskali in jim pobrali mreže.

— **Velika Polana.** Dne 18. februarja se je vršila pri Kranjc Markotu v naši vasi svatba. Zvečer je prišlo opazovat okoli nekaj vaških fantov. Ker pa niso bili povabljeni na svadbo, so začeli rogovoliti najprej okoli Kranjčeve hiše, a nato pa še po vasi. Pri Knusu so polomili več plotovih lat in hišna vrata. Ob koncu so se še med seboj sprli in nazadnje mlajšega Knusa pretepli.

Gornja Lendava:

— **Preložitev igre.** V zadnji številki našega lista smo objavili, da uprizori Jadranska straža v nedeljo 3. marca igro „Babilon“. To popravljamo danes v toliko in obveščamo, da se bo omenjena igra igrala radi nastalih tehničnih ovir še le v nedeljo 10. marca. Ponovno vabimo vse k polnoštevilni udeležbi. Igra nudi polno smeha in zabave.

— **Poplačan trud.** Kmečki fantje in dekleta iz Dol. Slavec so uprizorili v nedeljo 24. februarja v gostilni Forjanč igro „Davek na samce“. Še tako razvajan kritik, ki je seveda znal pravilno vzeti v obzir diletantsko delo na kmetih, prvi nastop igralcev, tesen igralski oder itd., se je moral s celotnim nastopom zadovoljiti. Vsi igralci so rešili svoje vloge nad pričakovanje. Posebno glavne vloge so bile dobro zasedene in podane. Številni gledalci so se ob igri zelo zabavali ter ploskanjem izrazili priznanje in poplačali trud. Režiserju — učitelju g. Koštrin Staneju, pa naj bo ta prvi uspeh v spodbudo za nadaljnje delo v tej smeri.

Zadnja pot župnika Csaricsa.

Dne 22. februarja je bil pogreb preč. g. Csaricsa, župnika v Sv. Jurju. Iz vseh bližnjih in dalnjih far so prihiteli ljudje, da spremijo ljubljene župnika k zadnjemu počitku. Prišlo pa je tudi mnogo občinstva iz Nemške Avstrije, zlasti iz Sv. Ane. Že ob 9. uri so se postrojile gasilske čete in čakale pogrebnih svečanosti. Takega pogreba ne pomni jurjevska fara. Do 1000 ljudi je prisostvovalo pogrebnim svečanostim v cerkvi, 5000 pa jih je bilo zunaj. Pogrebno svečanost je še povečal narodni poslanec, g. Benko, ki se je udeležil pogreba tudi kot načelnik gasilske župe za srez Murska Sobota. Od pokojnika se je poslovil domači župan, g. Unger, za njim pa g. Kampelj in g. Mekiš.

Pri odprtem grobu je govoril preč. g. Slepec, kanonik v Murški Soboti, ki je omenil vsa pokojnikova dela, posebno pa veliko gorečnost, s katero je deloval za blagor cerkve in naroda skozi dolgo vrsto let.

Župnik Csarics je umrl s svečo v roki prav s tisto, katera je svetila njegovi nepozabljeni materi.

P. n. Gospodu uredniku „Ljudske pravice“.

V zadnji številki Vašega lista ste v članku, ki nosi naslov: „Prve volitve v soboških tvornicah perila“ opozorili Vaše čitatelje na „... nečloveške razmere, v katerih živijo delavke v soboških tvornicah perila“, ter nadaljujete v istem žargonu češ: „... da je to delavstvo mnogo nesramnejše izkoriščeno kot drugod.“ In še naprej žonglirate z besedami, ki so pa tokrat prav nerodno padle, namreč za Vas g. urednik! N. pr.: „... Pred nedavnim so mu vaške delavke prinesle kolone, kar pa je, kot pravijo pojedel pes. Neko delavko iz Kroga, ki je prišla iz otroške postelje in hotela nadaljevati delo, je lastno-ročno suval proč od stroja in jo brez odpovedi sredi zime pognal na ulico.“

G. urednik! resnico je treba vendar spoštovati in jo pravtako zagovarjati, kakor pravico. Posebno, če se kdo smatra za to poklicanega in piše pod donečim imenom: Pravica! Tokrat je niste! Da je temu res tako, se

boste lahko kmalu sami prepričali. Za vse, kar ste naslovili na mene, Vam bom dal priliko, da to tudi lahko dokažete pred sodnikom! In vse to radi resnice, ki naj bo vsakemu sveta, kar se gotovo sklada tudi z Vašimi nazori!

S spoštovanjem:
LUDVIK ŠIFTAR
tovarna perila
MURSKA SOBOTA.

(Opomba ured. Za vsebino tega članka ne prevzame uredništvo odgovornosti.)

Zborovanje Jadranske Straže v Zagrebu.

Dne 24. febr. je bilo v Gajevi ulici v Zagrebu zborovanje J. S. O delovanju v l. 1934 je poročal tajnik Borović. Krajevna organizacija J. S. ima danes 3500 aktivnih članov in 27 odsekov tako, da predstavlja največjo organizacijo te vrste v državi.

Važne Slovenčeve izjave.

Slovenec, ki je važen list tu in v inozemstvu, je prinesel dne 11. januarja o sedanji vladi sledeče: ... v izjavi sedanje vlade pa vidimo po pravici svitanje novih spoznanj in tendenc, ki jih je brez zavestne vednosti in hotenja odgovornih mest že precej let pripravljaj duh časa, dokler se niso v novem režimu z vsó silo sama dvignila v zavest in voljo državnikov.

Dalje navaja med drugimi: to so najsplošnejši vidiki, s katerih danes pozdravljamo besede predsednika vlade. tičeče se katoliške cerkve ...

Dne 5. febr. je prinesel zopet Slovenec med drugimi: na koncu svojega govora pa je g. Jevtič z znano odkritosrčnostjo in doslednostjo povedal zopet nekaj resnic, — med temi: v novo vlado gremo, da pokopljemo vse, kar je bilo včeraj slabega, in ustvarjamo novo za blagor države in ljudstva v njenih nedotakljivih mejah.

Tako piše Slovenec o našem ministrskem predsedniku g. Jevt'cu.

Lakner in Pančur sta 25. februarja ob pol sedmi uri zadostila pravici.

Neradi pišemo o takih žalostnih pojavih, ki privedejo človeka tako daleč, da mora na sramoten način zadostiti svojim težkim grehom. Če bi bilo po našem notranjem čustvovanju, bi smrt teh dveh mladeničev sploh zamolčali. Ima pa taka smrt za današnji svet vendar tudi nekaj dobrega na sebi, in

to resen opomin mladini, da s udaja nebrzdani strasti in da vporablja zakone, po katerih je usmerjeno življenje!

Ko je vss. dr. Tombak nazaj smrtno obsodbo, je Pančurju p nekaj trpkega okoli ustnic, La pa je sprejel sporočilo popoln hladno. Kakor je znano, se obsoje izpolnijo zadnje želje. Pančur, imel več staršev, je izjavil, da je praviljen, Lakner pa je odvrnil: „ter bi še rad videl zadnjič, p zanj bolje, da tega ne vidi. daleč je tudi in bi ne prišla vočasno.“

Lakner je prebil poslednjo v molitvi in joku, medtem ko je Pančur kazal precejšnjo trdovratnost hotel sprejeti spovednika.

Proti večeru pa se je tudi sprivil z Bogom. Dr. Aljančič g v poldrugi uri pripravil na po njo pot.

V ponedeljek je obema iz zadnja ura. Življenje in vrvenje g Mariboru svojo pot, le na jetniš dvorišču sta umrla dva človeka. ko je bila prelita kri nad menge župnikom in paznikom Peteri maščevana.

Veličasten občni zbor S. K. Mure.

Ob ogromni udeležbi član se je vršil v torek dne 26. febru 1935 občni zbor S. K. Mure, kar je viden znak prikljubljenosti naših s tašev. Kot zastopnik LNP je bil zoč predsednik gosp. dr. Kōstl. čina je bila zastopana po predsed občine gosp. Hartner Ferdinandu, tudi naš poslanec, gospod Be Josip, je prišel ter tako pokazal s patije do društva, kateremu je ča član. O poteku občnega zbora p čamo v prihodnji številki.

Stavbeno parcel

proda občina Murska Sobota v Kaniži kjer je občinska dreves pod ugodnimi pogoji. Cena se po v občinskem uradu.

PODLIMBARSKI:

Tovariš Mladviček.

Učili so nas takrat, da je sladko umreti za domovino, a nam se je zdel po mirozovu spanec še slajša stvar. Marijaš je šel skoraj vsak večer v mesto; imel je tam svojo nevesto ali približno nekaj takšnega, kar razvedri samskega človeka. Pred polnočjo je prišel malokdaj domov. Kadar se je bil pri nevesti dobro zabaval, takrat se je vračal dobrovoljen in nič ni preiskaval, je li na grešniku, ki ga čaka pred durmi, vse leskeče in v redu; odmahnil mu je z roko, češ: Umakni se, kanalja, spat, da te ne vidim! Če mu je pa kakšna neprikljka zagrenila tisti večer, tedaj je pregledal svojega častnega stražnika od nog do glave; ako ni bilo vse lično na njem, si ga je privoščil še za prihodnji večer. In delaven je bil

naš nadporočnik. Vedno je kaj vizitiral: ali smo stali pred njim s krtačami, ali je meril naše jahalne palice, so li vse enako dolge; zdaj ogleduje naše jedlino orodje, je li čisto in kompletno, drugikrat prešteva, imamo li v zalogi vse predpisane vrste sukanca, žrebljev in gumbov. Ne da bi zaupal takšen posel korporalu Malnariču. Bog ve pod katero zvezdo se rodi tako natančen in iznajdljiv človek! Neverjetno je, s čim se ukvarjajo ljudje. Pristaš je bil tiste stare železne discipline, o kateri trde izkušeni generali, da se je z njo priborila marsikakšna lepa zmaga na bojnem polju. Ko bi bil le enkrat slišal, da je izpregovoril dobro besedo z mojimi dragonskimi tovariši, zapisal bi jo v knjigo, da se ohrani v spominu za vse večne čase. Za nas je ni imel, a našel je sladko besedo za svojga konja, za belokodrastega psa in gotovo

tudi za svojo nevesto.

Spominjam se, kakor bi bilo predlanjskim — tisti dan pred Zveličarjevim rojstvom sva jo s Kladvičkom oba iztaknila. Kjer je nesreča, tam sem vedno prvačil jaz. Jaham tisto jutro lepo ob steni na Fiori in toliko, da ne zadremlem na njej, premišljujoč, kako se daleč za gorami v domači hiši pripravljajo na božične praznike. Kar zakriči name strašni Marijaš: „Stoj! Razjahaj!“ Skočil sem s Fiore, misleč: Zdaj-le pa peš zadirjaš poleg kobile. In videl sem, kako je nadporočnik na tleh pobral podkev. Stopil je k meni in mi ukazal dvigniti Florino izbošeno nogo. Pregledal je konjski rog — nič ni bil poškodovan, hvala Bogu!

„Si li danes umival kopito?“ je zagrmelo.

„Sem, gospod nadporočnik.“

„In nisi nič zapazil, da je pod-

kev obrabljena? Glej!“

Molel mi je podkev pod nos. sem nanjo kakor vol na mesar sekuro; sploh sem tiste čase gledal tako na celo življenje, ki je hotel ubiti samo sebe. Res, podkev je tanka in ob strani izbrušena; sko bi se lahko bril z njo.

„Veš li, kaj treba storiti, ako podkev obrabljena?“

„Vesti moram konja v kovačnico.“

„Ne še, o ne še! Javiti moram nedostatek svojemu predstojniku. K je tvoj predstojnik?“

„Gospod nadporočnik Marijaš.“

„Ti brkasti čuk! Korporalu Malnariču moraš javiti, ki je tvoj s Duh, stražmešter je tvoj Bog in je više, o tem niti misliti ne sm Marš, govednik, h kovaču! A zve po mirozovu me čakaj v paradi p mojim stanovanjem! Jaz te naučim

(Dalje.)

RAZGLED PO SVETU

V Avstriji pripravljajo nov Leon Daudet je napisal članek, ki trdi, da se pripravljajo v Avstriji novi puč od strani narodnih listov. Izvesti bi se moral ta puč četrtega marca. Istočasno bi se v vseh krajih Avstrije vsi hiteli. Zasedli bi tudi italijansko da bi preprečili dostop italijančeta, ki bi eventualno hoteli v Avstrijo. Čez bavarsko mejo vpadli v Avstrijo člani „Avstrijske“ Baje se nahaja na bavarski že 30.000 dobro oboroženih in rbljenih članov legije, ki čakajo povelje za vkorakanje. Nekateri nški listi se radi tega zelo razjo. — Zdi se, da so voditelji je precej razburjeni, ker ne ču-Italiji dovolj močne opore. Predni je kancler Sušnik v sprem-zunanjega ministra M. Berger-negga obiskal Pariz, da bi se to pogovorili o sodobni politiki je. Toda stavili so si prevelike v uspeh svojega potovanja. V u so jih precej hladno sprejeli. Ili so svetovali naj opusti misel stavraciji Habsburžanov in naj se iža Mali antanti. — Zanimivo je, o avstrijski legitimisti, čeprav o povdarjajo, da je Oton Habs-ki po milosti božji avstrijski ce-endar ustanovili zavarovalno o, ki naj zasigura Habsburžanom jšno vsoto za slučaj, če bi v h letih ne prišel Oton na pre-vidi se, kako malo zaupajo i milosti.“

Ministrski predsednik Göm-je v intervjuu madžarske Agen-zjavil, da je madžarski narod avljen za sodelovanje pri ureditvi skih razmer, ker hoče podpreti ski mir. Kar se tiče notranje po-pa je bil Gömböš zelo rezervi-posebno, je dejal, da je naspro-grarni reformi, ker je mnenja, da ora kaj takega razvijati zelo po-

časi. Sploh pravi, da bo do tega prišlo šele tekom kakih desetih let. Če bi hotel Tibor Eckhardt, ki je zastopnik malih kmetovalcev, podvzeti akcijo proti narodni stranki, se mu bo Gömböš uprl z vsemi silami. — Pred kratkem je prišlo v malem mestu Hajduboszormeny na Madžarskem do hude demonstracije. Zbralo se je okoli 400 ljudi pred mestno hišo; oboroženi s orožjem in palicami so nato vdrli v notranje prostore. Deputacija 10 mož, ki se je javila pri županu, je zahtevala pomoči in kruha siromašnim. Množico so razgnali šele večji oddelki policije, ki so prišli na pomoč iz Debreczena. Uradni krogi so mnenja, da so ti nemiri posledica Eckhardtove propagande.

Pogajanja med Bukarešto in Moskvo, ki so se vršile glede izročitve „zaklada“ so privedla do ugodnega zaključka. Med svetovno vojno so odposlali iz Rumunije v Rusijo okrog 1000 zabojev zlata Narodne banke, raznih drugih dragocenosti, umetniških slik in važnih rokopisov, da ne bi prišli v roke avstro-ogrske armade, ki je prodirala na romunsko ozemlje. Po padcu carizma pa boljše-viki niso hoteli teh dragocenosti vrniti. Šele po dolgih pogajanjih je končno uspelo Romunom, da dobijo svoje stvari nazaj.

General Kathenyotis, šef generalnega štaba grške vojske, je izjavil, da mora Grčija utrditi svoje meje predvsem proti Bolgariji, ki se je začela tajno oboroževati. Grčija, je dejal, ne misli na vojno, temveč iskreno želi miru, vendar ne mara, da bi jo presenetili.

Iz Nemčije so dospele vesti, da je bila 18. t. m. ustreljena znana berlinska krasotica Berger, nečakinja bivšega načelnika generalnega štaba von Falkenhayna, radi vohunstva. Z njo so usmrtili tudi njeno prijateljico von Lackner. Dve drugi obsojenki pa je

Hitler pomilostil na dosmrtno ječo. — Končno se zdi, da nehava v Nemčiji boj proti Židom. Pred dnevi so zopet odprli nekaj velikih židovskih trgovin v Berlinu. Že prve dni se je pokazalo, da jim bo kupčija nesla, ker so trgovine vedno polne.

18. februarja so slovesno položili v Marseillu v muzej posmrtni maski viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in Luisa Barthuja. Slovesnosti so prisostvovala lokalne oblasti, jugoslovanski poslanik Lazarević in Bogdanović ataše jugoslovanskega tiska pri Društvu narodov. — Posmrtne maske je izdelal kipar Francois Carli.

Med Benetkami in Trstom se je zgodila 20. t. m. na morju huda nesreča. Italijanski parnik „Rodi“ je zadel v gosti megli v jugoslovanski parnik „Vilo“, ki se je v 10 minutah potopil. Naš parnik se je vračal s Kanarskih otokov. Posadko je rešil italijanski parnik in jo spravil v Trst. Štirje mornarji so utonili.

Ruski parnik „Smolensk“ je poslal z Obotskega morja v vzhodni Aziji klice na pomoč. Ladjo so zajele velike množine ledu, ki grozijo, da jo uničijo. Posadka šteje 80 mornarjev, poleg teh pa je na krovu še mnogo potnikov. Ledolomilec „Krasin“ je že odšel na pomoč.

Šest Bolgarov, ki so jih zajeli med svetovno vojno Rusi, se je šele sedaj vrnilo iz Sibirije. Pripovedovali so, da je tam še mnogo Madžarov, ki so največ invalidi in nimajo nobenega upanja, da bi se še kedaj vrnili domov.

Pogajanja med Italijo in Abesinijo, da bi prišlo do mirne ureditve zadev, so se razbila, ker zahteva Italija vedno več. Na obeh straneh se mrzlično pripravljajo na vojno. Italija prevaža dan za dnem v Afriko velike množine vojnega materijala in vojakov. V vseh južnih mestih je zbrala do sedaj dve diviziji, ki sta namenjeni

za prve boje. V eni teh divizij je tri četrtine Slovencev in Hrvatov iz Julijske Krajine, v drugi pa ena tretjina. Tako bodo Jugoslovani prvi, ki bodo morali okusiti meč in svinec Abesincev za italijanske „nacionalne“ interese. — Pa tudi Abesinija se dobro pripravljajo na spopad z Italijo. Zdi se, da ima dobre zaslombe pri Japoncih, ki jo seveda podpirajo radi svojih trgovskih interesov. Na strani Abesinije je tudi Nemčija, ki Italijane „dobrohotno“ svari. Najbrže se hoče s to gesto približati Japoncem, da jih pridobi kot protiutež Rusiji.

Med tem pa se na Daljnem vzhodu snuje zveza med Japonci in Kitajci, ki stremi za tem, da izrine iz Azije vse belokožce. Kitajski general Čang-kajšek je že posetil Tokijo, da bi pripravil to zvezo.

ARBORIN

za škropljenje sadnega drevja in vsa ostala sredstva za zatiranje škodljivcev dobite pri

Kmetijski družbi v Murški Soboti,

ki ima v zalogi tudi vse ostale kmetijske potrebščine, kakor umetna gnojila vseh vrst, semena, galico, rafijo, škropilnice, stroje itd. Radevolje Vam je na razpolago z vsemi strokovnimi nasveti.

Umetni gnoj, katerim je bil dodeljen potom sreskega načelstva, naj se takoj prevzame. V slučaju, če se ne bo prevzel do 5. III., se bo dodelil drugim interesentom.

Po sreskem načelstvu smo obveščeni, da bodo dobili semenski krompir oni, ki so se na občini javili pravočasno po 0-60 Din za kg. Sresko načelstvo ima na razpolago le 3 vagone krompirja. Obveščeni boste pravočasno, kdaj naj se krompir prevzame, verjetno okoli 8 do 15 marca. Dobavitelji se bo krompir „Kresnik“.

eseda o kritiki.

(Iz predavanja.)

Dandanes je prišlo takorekoč v to, da je treba poročati o slehernem nastopu že v liste. Tako danje imenujemo kritiko in skoraj vsake prireditve. To pa je le na upravičljivo, kajti najvažnejši vsakega nastopa je neposredni ki ga je nastop vzbudil. Res pa z zagrinjalom, ki zaključuje pri igri, da z zadnjim glasom zamre tudi neposredni vpliv, da ostane zgolj spomin na priev, trajnejši, ako ga ovekovečimo tiskano besedo. Iz tega pa izda je velika odgovornost za a, ki hoče biti sodnik onih utiki so izginili in se ne povrnejo li več.

Vsi vemo, da mora biti vsaka pravilna in pravična, a kako je to napraviti, kajti nikakor ne hvaliti vsega, ako pa grajaš, boš tuel take, ki ne bodo priznali stranosti kritikove. Lažje bo tudi v pogledu, če je kritika še blagoda, bodrilna, poučna, ako računa

z razpoložljivimi sredstvi. Vsako poročilo mora itak imeti dva dela: referat o prireditvi, njenem namenu in vsebini, tako da more razumeti poročilo tudi tisti čitatelj, ki ni bil navzoč, ter šele nato poročilo o podajanju.

O vsakem nastopu si napravi pač sleherni poslušalec svojo sodbo popolnoma individualno, pri čemer je možno, da posameznikom ne ugaja, kar je v splošnem ugajalo. Kritik mora paziti, da se nahaja skupaj s splošno presojo, mora dati izraza splošnemu občutju. Nikakor pa ne gre, da bi si lastil kako nezmotljivost, kajti patenta za kritike ni.

Pri Slovencih je izrekal prve obsojbe, torej kritike, Prešeren v svojih Sršenih, nato mu je sledil Trdina s Pretresom slovenskih pesnikov, odločilno zmago v boju za kritiko pa je izbojeval Stritar s tem, da je sam bolje prevedel Byronovo pesnitev Mazepa kakor pa Kosovski čigar prevod je odklonil. Taka kritika je tudi najidealnejša, ako more kritik kak nastop bolje napraviti, potem mu seveda sodba prav po pravici pripada. Vsakdo pa ne zamore vsega, radi

česar pa še vendar lahko druge presoja, vendar pa ne sme biti osebni in tendenčni.

Ni vreden, da je smel pomočiti pero, ako se kritik hvali, da je koga „raztrgal“, ni vreden, da je smel nastopiti, kdor si priznava, da se je približal uredniku, zato da mu napiše lepšo kritiko . . . Veliko se je grešilo in se še greši v tem oziru pri nas. Medtem, ko se še Cankar huduje nad kritikom, ko pravi: „Recenzent je ogledalo, v katerem kaže umetnik narodu pomen in namen svojega dela. V naših krajih pa so ogledalo obrnili tako, da vidi umetnik v njem svojo spako, narod pa strmi na prazen papir“ — smo imeli med literati nekako medsebojno, vzajemno zavarovalnico, ki ni pripuščala odkrite besede in resnične presoje. Vse je bilo povzdignovano v nebo, a je imelo za strašno posledico, da se je narod od tako hvalisanih del odvrnil, ter si našel pot k drugim knjigam in revijam, da morajo sedaj umetniki, mislim gori omenjene spekulativne umetnike, capljati za ljudsko izbiro, so vodeni mesto, da bi vodili. In še vedno nahajamo iste

napake: javno delo se še vedno presoja po firmi, po tendenci, radi ločitve duhov je treba včasih še tako izborna delo zamolčati, zatajiti, ako ga že ni mogoče sploh odriniti, da ne izide. To so izrastki kritike, ki pa le dokazujejo njen pomen, kajti večje vrednosti ko je kaka stvar, temvečje zlorabe se vrše ob njej.

Kritik pozablja pa pri tem, da je vsaka kritika le subjektivna, da pri tem postavlja na oder v prvi vrsti samega sebe. Vsak čitatelj si bo najprej predstavljaj pisca in še le v drugi vrsti one, o katerih je govor. Tega naj ja poročevalec nikoli ne pozabi, da bo kritika le njegovo ogledalo, da bo javnosti povedal le kako se je nastop zrcalil v tem, njegovem ogledalu. Ako bo njegova kritika zlohotna, bo obsojen, ako bo neugodna, bo izpričeval le lastno neumevanje in zagrenjenost. Mali umetniki, ki se za svojo umetnost šele borijo in se vsakega nepriznanja bojijo, se bodo sicer hudovali, a resnični umetniki se bodo le smejali njegovemu napihovanju, kakor pravi pesnik: Jaz bom pa honorar pobral in zlagal pesmice druge..

Javna borza dela - ekspozitura v Murški Soboti.

Iščejo delo moški: 91 hlapcev in polj. del., 1 vrtnar, 1 opek. kurjač, 4 kovači, 1 nav. ključav., 1 klepar, 1 brusar, 5 stroj. ključav. pom., 2 mehanikarja, 4 mizarji, 1 kolar, 1 žagar, 8 krojačev, 5 čevljarjev, 5 mlinarjev, 1 pek, 2 natararja, 15 zidarjev, 3 slikarji, 1 pomož. delavec, 3 slugi, 5 trgov. pom., 41 težakov, 1 kurjač, 1 uradnik, skukaj moških: 204.

Ženske: 270 polj. delavk, 2 šivilji, 7 pomož. delavk, 7 služkinj, skupaj žensk: 286.

Delo dobijo: 4 hlapci, 1 pekov. vajenec, 1 delavka, 3 služkinje.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Vedno nove pritožbe proti Prizadu.

V „Politiki“ je bil te dni objavljen nov napad na Prizad in sicer zaradi njegovega poslovanja pri izvozu suhih češpelj. Kakor poroča „Politika“, kateri prepuščamo vso odgovornost, je vsa zadeva v naslednjem:

Nemško-jugoslovenska trgovinska pogodba priznava naši državi uvozni kontingent 800 vagonov suhih češpelj po znižani carinski tarifi. Od tega kontingenta je Prizad odstopil našim izvoznikom 600 vagonov, sebi pa zadržal 200 vagonov, da bi mogel intervenirati na trgu v svrhu ohranitve cene na dosedanji višini. Naši izvozniki bi morali s temi 600 vagoni pokriti svoje terminske kupčije, ki so jih sklenili v Nemčiji še preje. Čeprav pa so bili izvozniki obveščeni, da dobe samo 600 vagonov, so vendarle prodali v Nemčijo 750 vagonov. To se je zgodilo zaradi tega, ker so nekatere naše tvrdke prijavile terminske prodaje nekaterih dunajskih špekulantov kot svoje ter so na ta način prišli naenkrat dunajski špekulanti v naš kontingent. Ker je bilo vse to na trgu splošno znano, bi moral vedeti, kakor piše „Politika“, tudi Prizad. Zato so vsi pričakovali, da bo Prizad te domače izvoznike, ki so podpirali dunajske špekulante na škodo domačih tvrdk kaznoval, ker je za tako postopanje tudi predpisana kazen. Mesto pa, da bi Prizad te izvoznike kaznoval, je od onih 200 vagonov, ki jih je pridržal za sebe, odstopil tem tvrdkam vseh potrebnih 150 vagonov, da so mogli ti pomagati dunajskim špekulantom iz zadrege k dobičku. Kajti zaradi preferencijala je znašal čisti dobiček pri vagonu 15.000 dinarjev. Prizad pa je odstopil svojih 150 vagonov po ceni 5 tisoč Din dobička pri vagonu, da so dunajski špekulanti zaslužili poldrug mlj. dinarjev, ki bi jih morali dobiti, če bi šlo vse v redu, naši proizvajalci. Kakor pa se doznava sedaj, bi moral Prizad vrniti tem špekulantom še onih 5000 Din pri vagonu ter bi jim tako poklonil še nadaljnih 750.000 Din. Kakor poročajo listi, preiskuje sedaj posebna strokovna komisija delo Prizada in od njenega poročila je odvisno, kaj bo ukrenilo ministrstvo. Listi pišejo, da ni izključeno, da pride do ukinitve Prizada.

Odbitki pri odmeri zgradarine.

Ker so nastale nejasnosti glede odbitkov pri izdatkih za odvoz fekalij, za razsvetljavo, vodo, centralno kurjavo itd. je izdal davčni oddelek fin. ministrstva to pojasnilo: V čl. 24. zakona o neposrednih davkih je natančno navedeno, kaj tvori davčno osnovo za odmero zgradarine. V pravičniku pa je tudi navedeno, kaj se odbije pri odmeri zgradarine. Zato se je treba ravnati po teh navodilih: Vse odškodnine za uvodoma navedene namene morajo biti s pogodbo posebej določene in v prijavi ločeno navedene ali pa pridejo celotno v davčno osnovo. Odškodnine, ki jih lastnik plača kateri drugi osebi, občini, električni centrali itd. se morajo dokazati s potrdili dotičnih oseb, odnosno ustanov. Za porabo lastnega toka vode, centralne kurjave in podobno napravljeni izdatki se morajo prav tako dokazati s potrdili. Če je višina teh stroškov sumljiva in če davčni zavezanec teh izdatkov ne more dokazati z računi, potrdili ali drugimi listinami, se izroči takšen primer davčnemu odboru v razsojo. Ne morejo pa se odobriti izdatki za amortizacijo lastnih naprav, ker so ti že vsebovani v odbitkih po čl. 36 zakona o neposrednih davkih.

KMETIJSTVO

Apno kot gnojilo.

(Nadaljevanje)

Ravno s travniki se ravna preveč mačevsko, navadno se jih sploh ne gnoji ali le malo in še tedaj nepravilno. Kvečjem se še navozi na travnike semtertja gnojnaica, toda s tem enostranskim gnojenjem se pospešuje le rast sicer lepo cvetočega plevela, ki pa je za živinsko krmo malo vreden in brez pomembne hranilne vrednosti.

Le z apnenjem je mogočeboljšati slab travnik. Po apnenju zginejo s travnikov manj vredne trave in drug plevel, ki uspeva najraje v kislji zemlji, mesto njega pa se pokažejo in lepo rastejo travniške detelje in druge dobre trave, ki so bogate na apnu in beljakovinah. Krma pa, ki vsebuje zadostno množino apna in beljakovin, pospešuje dobro rast in zdravje živine, krma iz slabih ali kisljih travnikov pa ima malo hranilne vrednosti, je trda, grenka in težko prebavna. Pri taki krmi zaostane živina v rasti, da malo mleka in slaba teleta, radi pomanjkanja apna pa povzročuje še kostonnico (par tednov pred kotnjem krava ne more več vstati) ali živina liže stene, pesek in druge neužitne stvari, s čemur si še bolj kvari že itak slabotno zdravje.

Krma, ki ima zadosti beljakovin in apna, torej krma iz dobrih travnikov, vpliva tudi na boljšo mlečnost in to na množino in kvaliteto mleka. Samo dobra krma omogoča uspešno živinorejo. Stari izkušeni živinorejski strokovnjaki trdijo celo, da uspeva simentalska živina tako kot doma, samo v krajih, kjer je v krmi zadosti apna, kar je tudi razumljivo. Velika močna živina z močnim okostjem

rabi za gradnjo svojega telesa dosti več apna, kot majhna, slabo rentabla živina.

Boljši uspeh pri živinoreji pa vpliva posredno in neposredno na prehrano ter s tem na zdravje in utrenjenost človeka.

Apno uniči na travnikih tudi nadležni mah.

Več, ko je na travniku mahu in kislega plevela, bolj močno se mora apniti. Umevno je, da se mora travnike po apnenju tudi dobro prebrati.

Tudi sadnemu drevju zelo koristi apnenje. Poapniti pa se mora cel sadovnjak, ker korenine drevja se raztezajo daleč od debla, največkrat še dalje, ko sezajo veje. Apnenje okrog debla samega je za drevo radi tega brez koristi.

Apno je za drevo direktna hrana. Rabi ga za svoje staničevje, to je trdost lesa, s čemur postane drevo bolj odporno proti različnim boleznim in mrazu. Posebno koščičnato drevje (breskve, marelice, slive, češnje) ne morejo dobro uspevati v zemlji, kjer je premalo apna. Če ne dobijo v zemlji dosti apna, obolijo na smoliki, ki jih hitro uniči. Pomanjkanje apna povzročuje ali vsaj pospešuje raka na sadnem drevju.

Znano pa je tudi, da je sadje v legah, kjer ima zemlja dosti apna, lepše razvito, debelejšje, bolj žive barve, zdravo, okusnejše in trpežnejše za transport in prezimovanje, kot sadje iz krajev, kjer v zemlji ni apna.

Poglejmo samo, kako je pri nas. Najboljše uspeva sadno drevje in pri naša največ najboljšega sadja bregoviti teren krajev Gerlinci, del Pertoč, Fikšinci in Kramarovci, kjer ima zemlja že po naravi zadosti apna. To so edini kraji v srezu, kjer ni pomanjkanja na apnu. Pa ne samo sadno drevje, tudi travniki, krompir in drugi pridelki uspevajo v tem predelu Prekmurja boljše kot drugje, o čemur se lahko vsak sam prepriča.

Tržne cene:

Živina.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 15 februarja 1935 je bilo pripeljanih 144 svinj, katerih cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7 do 9 tednov stari Din 90-100, 3

do 4 mesece stari 120-160, 8 mesecev stari 250-300, 8 mesecev stari 360-400, 1 let 550-600. 1 kg žive teže Din 5.50, mrtve teže 6.50-8.50.

Mariborski goveji sejem 12. arja. Cene: debeli voli 1 kg žive teže Din 2.50-3.50, poldebeli do 2.50, plemenski voli 2-3, klanje 2.50-3, klavne krave 2.25-2.70, plemenske krave 2.25-2.70, krave za klobasarje 1.25-1.50, ne krave 2.25-3, breje krave 3, mlada živina 2.75-3.50, 3.50-4.

Žitni trg.

Novi Sad. Pšenica bač. p. slav. Din 128-130, bač. in 122.50-124, ban. 119-124, bač., srem. 87.55-90, koruz srem. 67-68, ban. 64-65. neizpremenjeno.

Cene.

Sladkor kocke 1 kg Din 16, moka (prah) 1 kg Din 16, kristal 1 kg Din 14.50, moka pš. Ogg. in Og, prima 1 kg Din 16, moka pšenična Ogg. in Og, kor 1 kg Din 3, Franck kava: 1/2 kg Din 8.50, 1/4 kg škatlja Din 4.50, 1/10 kg škatlja Din 3.50, 1/10 kg škatlja Din 2, sol jodirana mleta 1 kg Din 3.50, sol živinska 1 kg Din 1.50, trolej 1 lt Din 7.—.

TON-KINO

Lastnik G. DITTRICH

V MURSKI SOBOTE

FRANKENSTEIN

Film o zločincu z učeni vimi možgani.

V glavni vlogi:
BORIS KARLOFF.

Predstave se vršijo:

V NEDELJO, dne 3. marca ob 10. uri popoldne in zvečer ob 1/2 9.

TRGOVSKI LOKAL

sposoben za vsak obrat se odda na Lendavski cesti 8.

Prodam dobro ohranjen pletilni stroj zimske in letne pletenice dela naučim v enem mesecu. Pojasil trgovini Hahn Izidor.

PAZITE!

CENE ZA
radio aparate
šivalne stroje
in kolesa
GLOBOKO ZNIŽANE.

PAZITE!

NA ZALOGI
rabljeni in novi
pisalni stroji
kakor tudi
DELI ZA ISTE.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

ŠTIVAN ERNEST tehnična trgovina
MURSKA SOBOTA

GUME ZA KOLESA
od najcenejših do najboljših.